

1947. - Τό Έθνος τοῦ εἶχε προσφερῶν ὀλοκαύτωμα, πιστό στις παραδόσεις του, στον ἄγωνα τῆς Ἐλευθερίας, ἔβγαине ἀπό τόν πόλεμο καί τήν κατοχή ἐξηνταηένο, πτωχό, ἄρριστο. -

Γύρω στην ἰσθμὸν ἡ ἔρημος. Τό πράσινο τῆς Ἀττικῆς ἐξαφανισμένο καί πέρα ἀπό τήν πόλι, πρὸς τόν Ὑμηττό, ἐκεῖ τοῦ προκολεμικά ἀπλώνονταν ὄροσεροί πευκῶνες, ἡ γῆ γυμνή, παραμορφωένη, τό τοπίον καταθλιπτικό, νεκρό. -

Τότε μιὰ Ἑλληνίδα, μέσα ὁ ὄλους τοῦς πόνους τῆς ὕρας ἐκείνης, ἔννοιωσε τό δράμα τῆς Ἀττικῆς γῆς. -

Προσηλῶσε στην φιλοφασικὴν Ἐνωσιν Ἀθηνῶν, ἐξέθεσε τίς σκέψεις της καί ἀνέλαβε τήν Ἐφορείαν Ἀναλασώσεως μέ μιαν μικρὴν ομάδα συνεργατῶν. -

Τό Ὑπουργεῖον Γεωργίας παρεχώρησεν εἰς τήν Ἐνωσιν μιαν ἐκτεταμένην περιοχὴν στις Δυτικὲς κλιτεῖς τοῦ Ὑμηττοῦ καί τὰ κατεστραμμένα φυτώρια Καίσαρ-ριανῆς. Τό ἔργον τῆς Ἀναλασώσεως ἄρχισε. Ἀποκατάστασις τῶν φυτωρίων, ὁδοποιεῖα, ἀναμόρφωσις τοῦ ἐδάφους, καλλιέργεια, δειδροσότητες, δουλειά σκληρὴ τοῦ ἄρχισε ὁμοῦ ἀμέσως ν' ἀποδίδη γιατί γινόνταν μέ σβστήμα καί ἐμπνέονταν ἀπό πίστη. -

Ἡ ἐξέβρεσις πόρων προβληματικὴ ἦταν τόσες οἱ πληγές τοῦ ζητοῦσαν περὶ ἑαλψι, ἀλλά ἡ προσπάθεια δέν ἄργησε νά συγκινήσῃ, βρέθηκαν οἱ δωρηταί ἡ ἔργα-σία προχωροῦσε δίχως διακοπή. -

Σήμερα, μετὰ 10 χρόνια, ἡ ἔρημος ἔχει ὑποχωρήσῃ, τὰ νεαρά δασύλλια, ἑκα-τοντάδες χιλιάδες δένδρα, ἀναπτύσσονται σ' ὅλη τήν ἐκτεταμένη μὲν ἔκτασι, ἡ γῆ πρασίνισε, τό τοπίον ξανάζησε. -

Μέσα σ' ὅλην αὐτὴ τήν ἔκτασι, σ' ἓνα εἰδυλλιακό περιβάλλον τοῦ πρώτος τραγοῦδησεν ὁ Ὄβιδιος μέ τόν μῦθο τοῦ Κέφαλου, ὀρθώνεται ἡ Μονὴ Καίσαρριανῆς. -

Ἡ ἱστορία της εἶναι πανάρχαια καί πλούσια, ὁ τόπος ἐλογίζετο ἀνεκκαθεν ἱερός. Στην ἀρχαιότητα στην θέσι τῆς Μονῆς ὑπῆρχε ναὸς τῆς Ἀφροδίτης, κατ' ἄλλους τῆς Ἀρτέμιδος καί πολλὰ λείψανα σώζονται ἀκόμη ἐντειχισένα στὰ κωλιαντινά κτί-σματα καί στό νέον Μοναστεῖον τῆς Μονῆς. -

Μετὰ τήν ἐπικράτησι τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔγινε Χριστιανικό προσκόνημα καί τόν θον πρῶτον αἰῶνα ἀνηγήθη στην αὐτὴ θέσι παλατιοχριστιανικόν Τέμενος. -

Ὅταν ὁ Ἰουστινιανός διέλυσε τίς σχολές τῶν Ἀθηνῶν, τό 529 μ.χ., στην Καίσαρριανὴν λειτουργησε ἐντευκτήριον λογίων καί σπουδαία βιβλιοθήκη. -

Τόν 11ον αἰῶνα κτίσθηκε τό Βυζαντινὸν Καθολικό τῆς Μονῆς, τοῦ μᾶς κλη-ροῦστησαν οἱ αἰῶνες καί τό Ἀνατολικὸς τοῦ Καθολικοῦ συγκρότημα μέ τόν Λουτρῶνα. -

Ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς Οὐρανοκρατίας καί Τουρκοκρατίας ἔχουν διασωθῆ πολλὰ ἐπίσημα ἔγγραφα καί Πατριαρχικά σιγίλλια τοῦ μαρτυροῦν τήν ἰδιαίτην θέσι τοῦ κτιεῖχε πάντοτε ἡ Μονή. -

Τό 1950 ἡ Μονή Καισαριανῆς, ἐκτός ἀπό τό Καθολικό, ἦταν ἕνας ἄμορφος σωρός ἐρείπιων.-

Ἡ ἀναδάσωση τῆς περιοχῆς ἀπό τήν Φιλοδοσιακὴν Ἐνωσιν Ἀθηνῶν, ἡ ἀναδημιουργία τοῦ φυσικοῦ φυτικοῦ πλαισίου τοῦ Μνημείου, ἔφερε ὡς συνέχεια τὴν σκέψι τῆς Ἀναστηλώσεως τῆς Μονῆς.-

Ἡ Ἐνωσις ἔλαβε τὴν ἄδειαν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί ἔτσι ἄρχισε τό λεπτό ἔργον τῆς Ἀναστηλώσεως ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐποπτείαν τοῦ Ἐφόρου Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Κυρίου Χατζηδάκη καί τοῦ Καθηγητοῦ Κυρίου Ὁρλάνδου.-

Ἡ ἔργασία ἔγινε κατὰ στάδια ὑπὸ τὴν προσωπικὴν καί συνεχῆ ἐπίβλεψιν τῆς Ἀντιπροέδρου καί Ἐφόρου τῆς Φιλοδοσιακῆς Ἐνώσεως Κας Κ Α Ἀρτεροπούλου καὶ ἐν τῇ μεταξὺ εἶχε λάβει, μετὰ τριετῆ φοίτησιν, καί τό δίπλωμα τοῦ Ἀναστηλωτοῦ ἀπὸ τό INSTITUTO DI RESTAURO τῆς Ρώμης.-

Ἐχρησιμοποιήθησαν, ἀναλόγως τοῦ κάθε ἔργου, ἐπιτελεῖα εἰδικευμένων τεχνικῶν.-

Ἡ Ἀναστήλωσις τῆς Μονῆς Καισαριανῆς περιέλαβε τίς ἀκόλουθες κύριες ἐργασίες:

Ἐκκαθάρισι τῶν ἐρείπιων καί λεπτομερῆ διαλογή τῶν παλαιῶν ὑλικῶν. Ἀποκατάστασι τῶν κελλιῶν, συναρμολόγησι τῶν ἀρχαίων κιόνων καί ἀνακατασκευὴ τοῦ Β. Α. χαγιάσιου τοῦ β' ὀρόφου τῶν κελλιῶν. Ἀποκατάστασι τοῦ ἐξωτερικοῦ τείχους τοῦ περιβόλου καί ἀνακατασκευὴ τῶν ἀντερίδων.-

Ἐκκαθάρισι καί ἐπισκευὴ τῆς Τραπεζίης τῆς Μονῆς καί τῆς Ἐστίας ποὺ μία ἐποχὴ εἶχε καταστῆσθαι νά χρησιμοποιοῦνται ὡς στάνη, ἀναστήλωσι τῶν τόξων, τῶν παραθύρων καί ἀνακατασκευὴ τοῦ δαπέδου.-

Πλακόστρωσι τοῦ περιβόλου.-

Διαμόρφωσι τῆς Β. Α. πλατείας, ἀφαίρεσι μιᾶς ἀκαλαίσθητης καί ὀγκώδους πηγῆς ἀπὸ τσιμέντο, ἀτυχές κατασκευάσμα συγχρόνου, ἀποκάλυψι τῆς ἀρχαίας πηγῆς μέ τὴν κεφαλὴ τοῦ κριοῦ - ποὺ χαρακτηριστικὰ ἀναφέρουν στίς περιγραφές τους οἱ ξένοι περιηγηταί SPON, WHEELER, DODWELL - καί ὑδραυλικές διασκευές ὥστε τό περίφημο νερό νά ξανατρέχη ἀπὸ τό μαρμάρινο κριάρι καί νά περνᾷ καί μέσα στή βρύσι τοῦ περιβόλου.-

Μεταξὺ τῶν διαφόρων παλαιῶν μαρμάρων ποὺ ἦταν κατεσπαρμένα στὸν περίβολο τῆς Μονῆς βρέθησαν διάφορα τεμάχια τοῦ ἀρχικοῦ Βυζαντινοῦ μαρμάρινου τέμπλου τοῦ Ναοῦ, ποὺ σιγά-σιγά συναρμολογήθησαν. Μὲ μερικὲς ἀναγκαῖες συμπληρώσεις ἐπετεύχθη ἡ ἀναστήλωσις τοῦ τέμπλου, ἀκριβῶς ὑπὸ τὴν ἀρχικὴν του μορφήν, δεδομένου ὅτι τόσον εἰς τό δάπεδον ὅσον καί στίς τοίχους βρέθησαν διὰ τὴν ἐδραίωσιν οἱ παλιές ἀρχικὲς στηρίξεις.-

Ἐγινε διάνοξις τῆς Βορείας Πόλης τοῦ Καθολικοῦ ποὺ εἶχε κατὰ τό πλεῖστον ἐπιχωματωθῆ ἐξωτερικῶς καί διάνοξις τῆς πρῆς αὐτὴν προσβάσεως.-

Τό ἐσωτερικόν ἐπίχρισμα τοῦ Καθολικοῦ ἀνανεώθη, ἔγινε καθαρισμός καί στερέωσις τῶν τοιχογραφιῶν, πολλαὶ τῶν ὁποίων ἦσαν ἔτοιμες νά καταρρεῦσουν. Ἡ Ν. Α.

έξωτερική λαμπερά της Μονής διαμορφώθη και έπλακοστρώθη.-

Τό λεπτότερον τώως και δυσχερέστερον έργον ήτο: ή αποκάλυψις του μοναδικου αρχαιου λουτρωνος της Μονής του ειχε σε μεταγενέστερα χρόνια περιβληθη με νέα κτισματα. Προηγήθη λεπτομερής μελέτη και άκοτόπωση της καταστάσεως σε σχέδια.

Η άνωθεν του λουτρωνος ταράτσα και οι περιβάλλοντες τοίχοι ήτιν έτοιμόδρομοι και χρειάσθησαν λεπτά προκαταρκτικά έργα στερεώσεως.-

Παραπλευρως του λουτρωνος απεκαλύφθησαν δυο αίθουσας, έξ ων ή μία πιθανώς ή αρχική Τράπεζα της Μονής.-

Άνοιχθησαν και πάλιν οι πολειστρες της Ανατολικής Αίθουσης του ειχον εξαφανισθη από τις έξωτερικές επιχώσεις και οι αίθουσες έπλακοστρώθησαν σύμφωνα με τό αρχικό σχέδιο του θαπέδου, του όποιου διασώζεται ένα μέρος και με πλάκες εκ του αυτου υλικου.-

Η Αναστήλωση της Μονής Καισαριανής έχει ένα κήριον χαρακτηριστικόν, ότι έγινε με εύλαβεια προς την παλαιά της μορφή και σύνθεσι. Σε όλες τις έργασίες της Αναστήλωσεως έχρησι ποιήθησαν τά αυτά παλαιά υλικά των αρχικων κτισμάτων.-

Σύμφωνα προς την ανεγνωρισμένην τεχνικήν των Αναστηλώσεων, ή νέα έργασια διακρίνεται μεν, αλλά συγχρόνως προσαρμόζεται άπόλυτα στην άρμονία του συνόλου.-

Σήμερα ή Μονή Καισαριανής, με την άναδημιουργία του παλαιου της έλαιωνος και κτισματων από τό άνθισμένο της πράσινο, έχει γίνει τό προσκόνημα των περιηγητων και τό καταστέγιον των Αθηναίων του αναζητούν τό σπάνιο τοπίον γιατί εκεί βρίσκουν μία ψυχική και αισθητική ήμερία και την ικανοποιήσει ότι τό αίσθημα του σεβασμου προς τά κληματα μας δεν έχει έλλειψει.-